

באת מערכות

אגרות קודאים

הכוח העברי העליון בהתהוותו נקוק להבהרת משללות,
לגיבון הצעות, להקשת ברכים.
"באת מערכות" נוצרה עמק מקום להעלת הרעיון
וחיפוי על קהל הקוראים ואנשי האגף. מעל באתו זו
יכלה הקורא הער, החרגה לבמות הכוח למיילוי משימותיו,
להגיב על אולגים מתהלכים, לערער על הנחות מקובלות
ואהיות יוצר הצעות מחשבות ואתקלות.

משמעת. מנהלה וסטנדרטיות

לחניכים את האפשרות לפתח את מידות האחריות והיזמה, הסגולות היסודיות במנהיגות שבלעדיהן אין אנו נוטים לתת הסכמה באף ענף של בית הספר לכל תפקיד שהוא; סמל אפסנאי, פקיד ראשי, רב סמל, שלישי וכו'. יחד עם זאת אנו משתדלים לטפח בקרב החניכים את הרצון ללמוד. המפקד, טוענים אנו, חייב לדעת תמיד יותר מפיקודיו, כי ידיעה מהווה חלק בלתי נפרד מן התכונות הדרושות למפקד למען הנהיג שפורים ושכלולים בצוות אשר עליו הוא מופקד. דברי וויליסון: "מידיעה ליכולת ישנה קפיצה, אך הקפיצה היא מידיעה ולא מאידיעה" משמשים סיסמא ומורה דרך למדריכים וחניכים כאחד. זאת ועוד: בידיעותינו רוכש לו המפקד ובעל התפקיד המנהלתי את האמון מצד פקודיו ואת הבטחון העצמי שהוא למעשה פרי הידיעה.

אזכיר כאן מספר תכונות אחרות שאנו משתדלים לפתח בקרב החניכים, כגון סבלנות, נאמנות הן כלפי הפיקוד הגבוה יותר והן כלפי הפיקודים הנמוכים יותר, כנות, עליזות, אומץ גופי ורוחני, רוח צוות, עבודת צוות, אחזה ודיעות ואף שליטה בעקרונות ההדרכה ומתן הרצאות. אנו משתדלים למצוא את שביל הזהב בין אחזה ודיעות מחד ומרחק בין מפקדים לפיקודיהם מאידך. מסירותם והתלהבותם של המדריכים מצאו הד בין החניכים ושלב אחר שלב, קורס אחר קורס הנהגנו שיטות הדרכה חדשות אשר ממצות את הטוב שבצבאנו ובצבאות זרים. על

לפרסום רב ומסולף, זכו דברי שנאמרו בסיום אחד המחזורים של בית הספר למנהלה, והריני רוצה לנצל הזדמנות זו להאיר את בעיית המנהלה בכללה. כאשר הוטל עלינו להקים את בית הספר למנהלה, זמן קצר לאחר ההפוגה הראשונה, ניגשנו למלאכה בהתלהבות רבה כי ידענו שבשטח זה, לוקה צבאנו יותר מבכל שטח אחר של התורה הצבאית. העמדנו לפנינו שתי מטרות יסוד: החדרת משמעת ושטתיות אחידה באימון המפקדים מחד, ולימוד עקרונות המנהלה, ומנהלת השדה בפרט, מאידך.

הבה ונדון בשני נושאים אלה המעסיקים את בית הספר מיום היוסדו.

א. משמעת

בהדרכת קדרים של מפקדים במשמעת, הננו מדגישים, וחוזרים ומדגישים, שאין אנו שואפים למשמעת של יד-חזקה, כי אם למשמעת המושתתת על ידיעה, הבנה וגלוי-יזמה. בכל ההרצאות על משמעת ומנהיגות מדגישים מדריכי בית-הספר כי יש להגדיל את האחריות המוטלת על מפקד המשנה, וכן יש להטיל תפקיד מסויים על מפקד יותר צעיר ואף על חייל מושלם תוך ציון עצם המעשה בלבד, מבלי להכנס לפרוטיתור של אופן הביצוע. את ה"איך" משאירים ליזמתו של האיש שעליו מוטל התפקיד — לפי העקרון "חלק אחריות ורפז פיקוח". בבית הספר מבוצעים תרגילים שונים הנותנים

הטינתה הזאת דברתי באותה ההודמנת של סיום הקודם.

יחד עם זאת מאמינים אנו שאפשר להכשיר כל אדם ממוצע בצבא, אשר מגלה רצון ללמוד תהליך להבות למקצוע צבאי זה או אחר, למפקד ולמדריך צבאי — ואין הדבר מצריך כשרון מיוחד. אין ספק שאנשים מוכשרים, בעלי-מעוף, בעלי אינטליגנציה, אומץ ובטחון יכולים לקבל על עצמם תפקידים יותר אחראיים. אולם אם, נוסף למעלותיהם הנזיל, יגלו גם חריצות ושקידה, הרי על אחת כמה וכמה שיצליחו. כל חייל צריך להיות משוכנע שהוא יכול להיות מפקד, ויש להחדיר בו את האמביציה לעלות בדרגה ולקבל תפקיד יותר אחראי.

בהדגישנו את ההנחה שכל אחד יכול להיות מפקד, אנו מפיחים תקווה ורצון להתקדמות בקרב כל החיילים, ולא דוקא המוכשרים שבהם.

בעוד שהנני מסכים לאמון המפקד והחייל במלחמת-גריליה ולפיתוח רוח לחימה בדומה לזו של פרטיזנים בעודף, ורואה ברכה במיטב התכונות הפרטיזניות, אשר מרבים לדבר בהן, הרי צפויה לנו סכנה של משמעת ומנהלה פרטיזנית, שהרי חלק ניכר של מפקדים יהפוך את החופש הפרטיזני, התלבושת הפרטיזנית וכך לפולחן של פירוק-עול משמעת ומשטר צבאי, תוך כינוי הדבר כגילוי יומה שאינה אלא גילוי חוסר אחריות.

ב. מנהלה

מנהלה צבאית חייבת להיות מנהלה סטנדרטית, אחידה בכל יחידות הצבא. לשם כך אנו מגדירים את התפקידים של כל חייל בכל יחידה למען מנוע ערבוב סמכויות וסיבוכים. חוסר אחידות השיטה חוסר הגדרה ברורה של תפקידים גוררים אחריות אי-הבנות.

השיטה האחידה במנהלה היא אשר מאפשרת העברת מפקדים מיחידה אחת לשניה מבלי שהדבר יפגע ביעילות העבודה; היא אשר מאפשרת למטות הצבאיים לקבל תמונה ברורה ופשוטה על המצב ביחידות הן מבחינת כוח-אדם הן מבחינת האפס-נאות; והיא אשר חמנע העסקת כוח אדם מעל למכסה; שכן עודף כוח אדם בכל מוסד הנו יותר מסוכן מחוסר בכוח אדם. תארו נא לכם מה היו הקשיים בכל מטה בקביעת המצב הנכון הן בכמות הן באיכות של כוח אדם ואפסנאות בכל יחידה צבאית אילו היינו משאירים לכל מפקד את האפשרות

לזווח פרטים בכתב. זה היה מצריך הרבה יותר אנשים להכנת הדוחים ולקריאתם. מכאן הזווח הסטנדרטי על ידי טפסים; מכאן השאיפה לפקודות-קבע אחידות לקרב, אשר ימנעו גיבוב דברים מיותרים בפקודות מבצע.

חברה גדולה או מוסד קובעים את שיטות עבר דתם ונוסף על כך אף מחפשים אחר האיש המוכשר שיצמוד בראש המפעל על ידי מדעות בעתונות וכך. הצבא לעומת זה מוכרח להסתפק בכוח האדם המצוי בשורותיה, ולכן השיטה צריכה להיות פשוטה וקלה עד למכסימום למען יוכל אדם ממוצע למלא את תפקידו המנהלתי במקום בו יוצב.

כושרו של מפקד גבוה הוא בזה שהוא יודע להפוך דברים מסובכים ביותר לפשוטים, וכזה גם תפקידם של המטות בצבאנו. כאן אפשר להכיר את טיבו של המפקד, או בעל-התפקיד. ואין ספק שאנשים בעלי כושר-הבנה וסגולות אחרות יגלו במקרים כאלה את עליונותם על בעלי התפקידים בעלי כושר-בינוני.

גדולי התורה הצבאית, מכל האסכולות, מייחסים חשיבות מיוחדת למנהלה הצבאית; הכל טוענים שיש לה ערך רב בימי שלום, בתקופת האימונים וההכנה, ומכל שכן בתקופת המלחמה. המנהלה היא אשר צריכה לתת למבצעים את התנופה ואת האפשרות לנוע קדימה, לנצל את ההצלחה וכך. הכל אשר נעשה בצבא עד לנטילת הכלי-לחימה ממש נקרא מנהלה. לפי אתחים מקובל להגדיר ש-95% של הזמן מחיי הצבא משמשים למנהלה ו-5% בלבד ללחימה.

צבאנו, צבא צעיר, מחוסר נסיון בארגון ומנהלה, ביצע אמנם את משימותיו בהצלחה, אולם חלילה לנו מלהתעלם מהשגיאות הארגוניות והמנהלתיות ומחוסר השיטה שהיו גורמים שליליים ואשר, ללא ספק, עיכבו פעמים רבות את גלגלי המכונה הצבאית שלנו, ולא עוד, אלא שבכמה מקרים אף הביאו לאסונות כבדים.

כאף צבא בעולם לא ימצאו שני קצינים או חיילים שיהיו שווים בכל תכונותיהם, והיא הצבא ההומוגני ביותר — אך השיטה, הכרחי שתהא אחידה.

אסיים בדברי המרשל פוש: „כתוצאה מיחס-שווה לדברים באה מידה-שווה של הערכת דברים, ומשניהם יחד נוצרת שיטת-פעולה אחידה.

רב טרן מנחם חודורובסקי

דרגות סוראל ומשמעת

מבצע או פעולה מסוימת, ואינם נתנים לכל דורש לעשות בם כחפצו, לכן חייב המטפל ב„גירות“ אלו להיות אחראי עבורם, ודרגתו תצין, איפוא, את מדת אתריותו ותפקידו.

(ד) יש לציין שצדק נ. ש. ש. כל המנגנון הצבאי העצום, קיים בראש וראשונה עבור הטוראי הלוחם... אך דבר אחד השמיט המחבר — ש ב ל ע ד י מנגנון עצום זה לא יכול היה הטוראי הלוחם להיות לוחם, כי לא יתכן צבא של לוחמים בלבד, ותפקידו של חייל בשרות אינו נופל מתפקידו של הטוראי הלוחם. ברצוני לציין שחלק גדול מחיילי השרותים אינו בדרגת בריאות המאפשרת לו להיות לוחם, ורבים עברו לשרותים לאחר קרבות ומבצעים רבים שבהם אבדו את כושרם הגופני, ואין כל הצדקה בדבר להפלותם לרעה במשכורת ובחופשות, כפי שמציין המחבר. מדוע יש לציין את החייל הלוחם ב„סמל מיוחד אשר יבדילנו ברחוב לעיני כל אורח מסתם חיל“? האם בטוח נ. ש. שאותו „סתם חייל“ לא נתן את שלו לצ. ה. ל. האם רוצה נ. ש. להודות בסמל מיוחד זה לחיילי השרותים על השרות שנתנו לחייל הלוחם במשלט ובעמדה, בין שזה היה באספקה, מזונות, או ציוד בתחמושת? נכון כתב נ. ש. „כי אוי לו לצבא אשר חייליו אינם גאים על החיל בו הם משרתים, על יחידתם ועל מפקדיהם“. כל חייל חייב להתגאות ביחידתו ללא הבדל אם הוא ביחידה לוחמת ואם הוא בשרות, כי אז ימצא החייל את ספוקו ביחידה אשר בה הוא משרת.

סמל פרידמן יוסף

של נ. ש.: הצורך להרים קרנו של החייל הלוחם הן בעיני עצמו והן בעיני אחרים, במגמה לעצור בפני הנטיה של הסתגנות מן השרות הקרבי לתפקידי שרותים.

בחוברת נ"ח שהגיעה לידי, פורסמה הרשימה וציל החתומה על ידי נ. ש. וברצוני לציין כמה מהערותי בקשר לרשימה זו.

(א) „שפע הקצינים“, שהמחבר מגלה נובע מתוך כך שצבאנו עתהנו חסר-נסיון של צבא ותיק ואין להמנע, איפוא, מכך בראשית הצעדים של הקמת צבא הקבע במדינת ישראל. כמו כן לא היתה האפשרות לצבאנו, שעד לפני זמן קצר עסק בפעולות קרביות, להקנות ל„שפע הקצינים“ את „הידיעות המקצועיות הצבאיות, נוסף על אלה הדרושות לו לתפקיד“, והאשמה אינה, איפוא, במקומה. איני חולק על דעת המחבר שיש להקנות גם ל„קצינים שמעולם לא קמו מכסאות משרדיהם“, ידיעות צבאיות מקצועיות, אלא שיש להתחשב גם במצב שגרם לכך, ויש לקוות שבצבא הקבע יתוקן הדבר.

(ב) איני מסכים לפתרון של המחבר ל„העברת מספר גדול מקציני חיל הרגלים לתפקידים המנהל-תיים השונים“ מאחר שלא כל קציני חיל-הרגלים קבלו את ההכשרה המתאימה לכך, וחסרים את הנסיון הרב שרכשו להם קציני המנהלה בצ. ה. ל. (ג) אין זה נכון מצד מחבר הרשימה, לומר ש„אין להשוות בשום פנים ואופן את האחריות הבלתי אמצעית לחייהם של עשרה אנשים — לאחריות על גורלם של גירות וממתקים“, מאחר שהדרגה הניתנת לחייל אינה מתארת את החייל עצמו, אלא מסבירה את אחריותו והתאמתו לתפקיד שהוטל עליו; כמו כן אין לזלזל באחריות על „גירות“. היות ו„גירות“ אלו קובעים לפעמים גורל

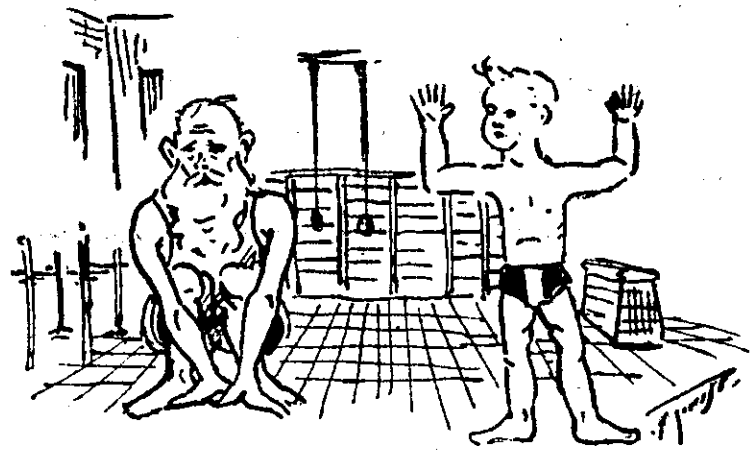
הערת המערכת: אין זה מתפקיד המערכת לבוא ולסכם דברים בין נ. ש. ויוסף פרידמן, אך מן הראוי להעיר שי. פ. במכתבו התעלם מטענתו העיקרית

חינוך גופני-צבאי בארצות הסקנדינביות

אותן ההופעות ההמוניות של מתעמלים מן הארצות הסקנדינביות אשר גילו רמה גבוהה של כושר ויכולת-פיזית, הוכיחו בבירור על אמן גופני שיטתי אשר תחילתו בגיל צעיר. הופעות אלה וביחוד הצגת ההתעמלות של הקשישים (גיל ארבעים עד שבעים) שכנעו בצורה בולטת שהתעסקות באמן גופני מתחילה שם בגיל צעיר למדי ומסתיימת בגיל מבוגר מאד. מפעל זה היה עבורנו כרוכז של כל השיטות הנהוגות בארצות שונות וממנו יכולנו

בימים אלה חזרה ארצה המשלחת המיוחדת מטעם צבא הגנה לישראל, שביקרה ב„לינגיאדה“ אשר נערכה בשוודיה, והרי רשמים של חבר המשלחת. מפעל הלינגיאדה — על שם יוצד ההתעמלות השחית, לינג — נערך אחת לעשר שנים ומשתתפים בו אלפי מתעמלים ממדינות שונות. בכנס זה סופיעות קבוצות גדולות של מתעמלים ברמה כזאת המעידה שתרבות הגוף אינה מתלת יחידי סגולה אלא נכס המעורה בתוך חיי העם. מעידות על כך

את הצבא השוודי בתחרויות הנערכות מדי שנה בשנה בין הצבאות השונים באירופה. דרך אגב, בימים אלו מתקיימת בשטוקהולם תחרות שנתית זו. התחרויות בכלל מהוות חלק חשוב בתעסוקה הכללית של החייל והן תורמות הרבה לפיתוח רוח היחידה. שיטת „אות־הספורט“, מקורה הוא למעשה ב־שוודיה, אך לצבא השוודי יש את ספורט משלו הנפוץ והמקובל מאד בשורות החיילים. כן קיים מבחן־יכולת מיוחד במעבר מסלול־מכשולים סטנ־דרטי המסתיים עם זריקת שלושה רמונים למטרה מסויימת.

מבחנים אלה מקיפים את כל הצבא והעומדים בהם מקבלים את סמל „אות הספורט“. ראיתי קצינים אשר עונדים על מדיהם את כל אותות הס־פורט אשר קיבלו במשך שרותם בצבא, ולעתים מגיע מספרם עד 15.

עדוד התעסוקה החפשית בספורט, נפתר בצבא השוודי ע״י ארגון מועדונים ספורטיביים במסגרת צבאית. לכל גדוד יש מועדון משלו ומחובת מפקד הגדוד לדאוג לכך שמועדון זה יצויד במכשירים, וכן שהעבודה בו תתנהל כראוי ובשעות הפנאי של החייל.

בבקורינו באחד הגדודים ראינו מועדון מעין זה, בו נמצאות פינות לאיגרוף, ג'יאו, סיוף, ומגרש כדור־רגל, מסלול לריצה וכן גם אולם סגור לאמונים ברכיבה על סוסים. הפעולה במועדונים אלה נושאת אופי חופשי וכל חייל יכול לקחת בה חלק כפי רצונו ובחירתו.

הצבא השוודי מקיים קורסים להכנת מדריכים בעלי דרגות שונות. קורסים אלה נמשכים 6 חדשים וגומר הקורס מקבל תואר של „מדריך לאמון גופני“. כל קצין המסיים את ביה״ס לקצינים עומד לבחינות גם בשטח ההדרכה בתרבות הגוף. לדרגה העליונה של „קצין אימון־גופני“ מגיע חייל אשר נשלח מטעם הצבא לביה״ס הממשלתי הגבוה לתרבות הגוף אשר תקופת הלמודים בו היא שנתים.

לאחר בקורנו בשוודיה ובלינגיאדה, המשכנו בדרכנו לנורבגיה. הצבא הנורבגי הקים רשות עליונה אשר תפקידה היחידי הוא לעסוק בשטח האמון הגופני בצבא. בין תפקידי ראשות זו נכללים: הטפול בבעיות פרינציפיוניות של תרבות הגוף, הקשורים בכוחות הבטחון במדינה, כן גם עליה לתכנן ולתאם את האמון הגופני בחילות השונים: יבשה, ים ואויר, ולקשור קשרים עם צבאות העולם בשטח זה. באוסלו, בירת נורבגיה, בקרתי בבית־ספר גבוה לתרבות גוף הכולל מחלקה מיוחדת לאמון גופני

להמשיך ולסקור את האמון הגופני בצבאות השונים, אשר זו היתה למעשה המטרה למענה נשלחה משלחתנו.

מיד עם בואנו התקשרנו עם מוסדות הצבא העוסקים באמון הגופני, ונתנה לנו האפשרות להתבונן מקרוב בכל ענפי האמון הנהוגים בצבא השוודי. יש לציין במיוחד את שפע המתקנים והמכשירים הנמצאים באולמות התעמלות רחבי־ידיים. כן יש להזכיר את מגרשי־הספורט והאצטדיונים אשר נבנו עבור הצבא והמיועדים אך ורק לשמוש הוא. האמון הגופני בצבא השוודי הוא רב־גוני ומקיף מקצועות רבים, כגון: ריצת התמצאות בשטח (מקצוע זה נפוץ בארצות הסקנדינביות והחל מגיל בית הספר העממי מקבל הנער את היסודות הראשונים בהתמצאות בשטח, ובצבא משולב ספורט זה עם מאמצים קשים. בריצת התמצאות חייב החייל לעבור שטחים בעלי תנאי קרקע שונים ובמהירות מקסימאלית. ענף זה נושא אופי תחרותי ונהוג בכל יחידות הצבא.

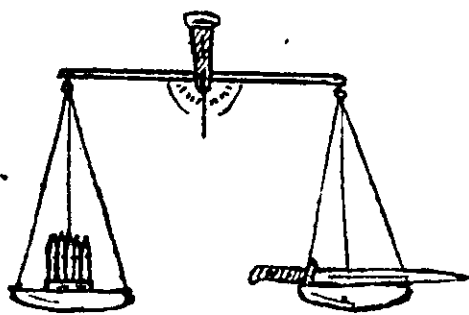
לענף ההתעמלות מקום נכבד בהכנת החייל מבחינה גופנית ומוקדשת לו שעה ביום.

תחרויות הספורט הן אחד היסודות החשובים ביותר לחנוך הצבא ומשמעתו. ארגון הספורט התחרותי בצבא נעשה ע״י ועדה אשר בראשה עומד יורש העצר השוודי. קציני צבא גבוהים, אחראים באופן ישיר על בצוע התחרויות שונות. מדי שנה בשנה מעבדת ועדה זו תכנית מדויקת של התחרויות לכל השנה — בלוח זה מסומנים התאריכים, המקומות, והקצינים האחראים לענפים השונים. התחרויות נערכות לראשונה במסגרת המחלקה, הפלוגה, הגדוד ולבסוף החטיבה. מוסד זה מקיים גם התחרויות המקיפות את כל הצבא בענפים השונים. המפורסמות ביניהן היא מלחמת־חמש מודרנית, הכוללת את המקצועות הבאים: רכיבה על סוס, קליעה למטרה, סיוף, שחיה וריצה. מנצחי מלחמת־החמש מייצגים

הכרח לדאוג להקמת מתקנים בקנה מידה גדול. כגון: בריכות שחיה — כדי להפוך את מקצוע השחיה המתאים לאקלים הישראלי למקצוע לאומי, כן גם מגרשי משחקים משוכללים אשר יסייעו לפיתוח האמון הגופני בצבא. נוסף לכך יש לשכלל ולהרחיב את מסגרת האמונים בשטח זה בכדי להעלות את כושרו הגופני של צבאנו ולאפשר לכל חייל לעמוד בהצלחה במלחמתו נגד רבים.

רביסרן מ. זהר

ה א מ ו נ כ כ י ד ו נ

מתקן חיל רגלים. משתי סיבות עיקריות שחשיבותן רבה, ואשר מהן נודעת המטרה העיקרית באמוני הכידון.

(א) כושר-גופני.

(ב) רוח-קרבת.

האמון בכידון הוא גורם חשוב להחדרת שני גורמים אלו לשורות הצבא. ישנם האומרים כי יש להחליף את שיטת האמון הבריטית בכידון, בשיטה האמריקאית. לאמיתו של דבר שתי השיטות גם יחד יעילות במידה שווה לגבי המטרה אשר הותה בעבר את הגורם העיקרי ללמוד הכידון, והיא השמדת האויב. — אולם כיום, כשהאימון בכידון מיועד גם להגברת רוחו הקרבית של החייל ופיתוח כושרו הגופני, עלינו לברר איזו היא השיטה היעילה יותר.

האמריקאים ראו לפנייהם את החייל אשר זה עתה יצא מחייו האזרחיים והתגייס לשורות הצבא. השכלתם וכושרם הפיזי של הטירונים היה שונה, ושלטונות הצבא ראו כמטרה להתאים, שיטת-אמון נוחה לביצוע, אשר תתאים לכל. שיטה זו של חישול הגוף והאופי ע"י תרגילי הכידון עוברת כחוט השני בתרגילי הטירון בצבא האמריקאי.

הבריטים בשיטתם, מבטלים לגמרי את האזרח שבחייל. ואינם מזכירים או מסבירים תנועה זו או

צבאי. מלבד מקצועות הספורט השונים מפותח מאד חלקו של קרב המגע: איגרוף, ג'יאו וכד'. כן מרבים שם בהחלקה על מגלשים ובתרגילי יריה על השלג. הארצות הסקנדינביות הגיעו לרמה גבוהה זו לאחר עבודה ונסיון של עשרות בשנים ותוך הקצאת תקציבים גבוהים, למטרה זאת. קשה משום כך להשוות אותם לתנאי צבאנו אנו. יש לזכור שאנו נמצאים עדיין רק בראשית דרכנו. יהיה צורך להפוך את מקצועות האמון הגופני כמקצועות המשוך לבים בתוך מערכת האמונים הכללית. כמו כן יהיה

צבאנו צעיר לימים, נולד במחתרת, התפתח וגדל בסערת קרבות. בתקופה זו היה כל מפקד וכל מדר-ריך מכשיר את חייליו לקרב ומאמנם בשיטות שונות שאותן הכיר בשרותו בצבא זר או במחתרת. אפשר היה להשלים עם מצב זה בימי הקרבות, לא כן היום, בימי שלום-למחצה, כשצבאנו מתארגן לקראת תעודתו כצבא-קבע במדינת ישראל.

שונות הן שיטות האימונים בצבאות השונים. והן אופיניות לרוב לעם שמתוכו קם הצבא. לעמנו אין מסורת צבאית קרובה; היתה פעם מסורת מפור-ארת — אולם היה זה בעבר הרחוק. כיום עלינו ללמוד את היעיל מצבאות אחרים. לא נוכל להיות במאה-אחוז מקוריים, ובלימוד אומנות הצבא יש למצות מלקחו ומסקנותיו של צבא זה או אחר, ול-מזג את העקרונות השאובים עם גסיוננו אנו לשיטת הכשרת לוחמים שתהא אחידה ואשר תתאים לרו-חנו, מזגנו, וכושרנו הגופני.

איני מנסה להרתע את הדבור ולדון על בעיה זו בכללותה, בדברי אלה אנסה לברר אי-אלה מר-שגים על האימון בכידון — נושא אשר מתדיינים בו בצבאות השונים: מה תפקיד ימלא הכידון לאור ההתפתחות הטקטית כיום. האם יתכן השימוש בכי-דון בלחימה פנים-אל-פנים. האם יכלל גם להבא בין סוגי הנשק אשר מתפקדים להשמיד את האויב, או שיש להוציאו מכלל ציודו של החייל. ובמקומו להוסיף לו מנת כדורים נוספת השוה במשקלה לכידון?

איני סבור שמנת כדורים נוספת, אשר תהא מצומצמת בלאו הכי, תמלא את מקומו של הכידון כנשק קר לקרב פנים אל פנים. למרות שפחתו אפשרויותיו של זה האחרון. לא נוכל להסכים לדעה שהכידון יוצא כליל

היעילה ביותר להריגת האויב, בקרב כידונים, יש לבכר את השיטה הבריטית.

אולם, כאמור, קיימות כיום שתי נקודות חשובות באימוני הכידון: הכושר הגופני התנועה המזורזת, וכן החדרת רוח קרבית ביחידה. עלינו לזכור תמיד נקודות אלו ולפעול בהתאם להן.

תקבע נא השיטה הבריטית, בשינויים מסוימים, כשיטת האמון בכידון בצבאנו; ונזכור תמיד כי מסגרת של אנשים החייבים לפעול בצותא חייבת להיות בעלת כושר גופני גבוה ורמה אחידה של בצוע צורת פעולות-קרב, על ידי כל חייל, דבר המחייב את ביטול הרגליו האזרחיים של הטירוף, והפיכתו לחייל בגוף ובנפש.

רב-סמל לוי שכטר

אחרת הנעשית רק משום התחשבות בהרגליו האזרחיים והטבעיים של החייל. להפך, מחדירים בו את ההכרה כי מרגע היותו חייל עליו להגיע לכושר גופני וליכולת תנועה מזורזת, ובהתאם לזאת נבנתה שיטת האימון בכידון. אמנם הבריטים מתחשבים במבנה גוף שונה, אך לפי שיטתם יסגל לו כל חייל מצב נוח למבנה גופו בעת האמון והשימוש בכידון, בתנאי שיהיה נאמן לשיטה.

לדעתי רצוי ללמוד את השימוש בכידון במספר מועט יותר של שעות, כפי שנעשה בשיטה הבריטית, ולשלב את תרגילי הכידון במסגרת האמונים ולהחדירם בכל עת לסדר יומו של החייל. אפשר לתת מדי פעם בפעם תרגול בכידון במקום התעמלות הבוקר. לדעתי, גם לגבי השאלה איווהי השיטה

לקראת קצינות-קבע

יש לשנות את היחס למלה „עוסק בבטחון“ — שלרבים היא שם נרדף לבטלן, משתמט מעבודה פיזית וכיוצא בזה. גישה-מחשבתית זו כלפי השורה הראשונה של מגיני המדינה יש לעקור מן השורש! יש ומנמקים את אי-הרצון להשאר בצבא מתוך חשש שמא ימנע הדבר את התפתחותו הנוספת של הפרט, שלא יוכל ללמוד, להתמחות ולעשות כרצונו. אך גם האורח אינו עושה הכל שעולה בדעתו, באורח ובזמן שהוא רוצה; אין לחשוב שקצין בצבא (בימי שלום) או חייל, כבולים הרבה יותר מאזרח, מה שנוגע לחלק הראשון של למד והתפתחות, אינו רואה בעיה זו בצבא שלנו. כאן תהיה אפוא נוחה לכל קצין ללמוד, ולפתח את מסגרת ידיעותיו. באם יהיה בו רק הרצון ללמוד, ימצא הזמן לכך. רוצה אני להסביר ולעמוד כאן גם על נקודות הדוחפות כיום שכבת צעירים להשאר בצבא, כמובן, רואה אני רבים שגמרו בתי-ספר מקצועיים או תיכונים ויצאו לשנת-שרות. רוב הצעירים משנת תוני 1927—1929 מלאו את צו המוסדות או ויצאו לשנת השרות: מי בפלמ"ח ומי במסגרת הישובים העבריים. אחרי שנת השרות בא צבא ההגנה ועברנו באופן אוטומטי לשורותיו והיום אנחנו „ותיקים“ בו. אל המקצוע שלמדו בבי"ס המקצועי רבים אינם יכולים לחזור, בשל התרחקותם מן המקצוע ובשל אי היכולת להשיג בו היום מעמד מתאים לגילם ומצבם. רבים שגמרו את השכלתם התיכונית בבי"ס אינם מסוגלים כרגע לחזור לספסל הלימודים. כסיכום אפשר לאמר שישנה שכבה של צעירים

אחרי נאמו של שר הבטחון, בו קרא לטובי הנוער להתנדב לצבא הקבע, עומדים רבים משנת תוני 1927—1930 בפני בעיה חמורה ביותר — ואולי הקשה והגורלית בחייהם — האם להמשיך ולהשאר בצבא-הקבע כקצין?

התגובה הראשונה לכך, אצל רבים, היא חיוך על השפתיים ומחשבה פחות או יותר ברורה — „מה, השתגעתי?“

ורוצה אני בשורות הבאות לנסות ולנתח שאלה זו ולהעמיד קוראים רבים על טעויות בדרך מחשבתם, ולפתח גישה חדשה לנושא חשוב זה. התגובה הראשונה של — „השתגעתי“, יסודה בחינוך שקבלנו בבית. כל אחד בהיותו ילד רצה כמובן להיות חייל, אך אלה היו רגשות ותגובות ילדותיים. בבית לא דברו על צבא, על „להיות חייל“, אולי מפני שלא היה לנו צבא ורבים פהר רינו אף לא קיוו לראות צבא ישראלי בימיהם; סיבה שניה היא הגורם הפסיכולוגי והסביבה. מתוך שר-בית רואים „בחייל מקצועי“ דבר פחות ערך ונמוך דרגה בחיי החברה, אין היחיד מעיו לכלול את עצמו במסגרת זו. מצד שני, קיימים ניגודים (גדולים) גם במחשבת ההורים, המכבדים דרגת קצין-גבוה, אך אינם לוקחים בחשבון שדרוש זמן לכל פרט לנסות להגיע לאותה דרגה. אפילו אלה המבינים שדרוש לנו צבא קבע, שדרושים קצינים ודרושים חוקרי-בטחון ושרות-חובה אינם מוכנים עדיין, במחשבתם, לותר על „בנם שלהם“ — שיהוו אף הוא חוליה בשרשרת הבטחון.

שיטלים מבחינתם הם להשאר בצבא קבע — ול-
שמש לו סגל פיקודי!

מה שחסר הוא המניע לכך וההחלטה. וכאן
מגיעים שוב לנקודת המוצא שעמדתי עליה קודם —
גורם ההורים וגורם הסביבה. כדי לשכנע את השכבה
הגיל של צעירים נצטרך לשכנע ראשית את הורינו
ואולי עוד יותר — את הסביבה, ז"א במלים אחרות,
את דעת הקהל.

יש ודאי טיפוסים כאלה שמוצאים בפיקוד על
אנשים פורקן לרגשות נחיתות וכדומה. אך הם
מעטים. כמרכן אין לכלול בנשימה אחת את כל
הסגל הפיקודי כחסר השכלה ובעל רצון שליטה.
אם התיחסנו בימי המחתרת אל אנשי הבטחון,
שהקריבו מזמנם, כחם וידיעותיהם כאל אנשים
טובים ומוכשרים, חובה עלינו לראות כך גם את
הסגל הפיקודי בצבא הקבע. אנשי הבטחון מוזמן
המחתרת הוכיחו את עצמם כבר; גם אנשי צבא
הקבע, יבוא זמנם ויוכיחו לקהל ששירותם בחוץ
היה לטובת הכלל. אז אמנם אפף את הכל מסוה
של מחתרת, חשאיות ורומנטיקה, אך דוקא משום
כך צריך היום להחשב לכבוד להיות מוכן לעסוק
בבטחון המדינה על כל האפרוריות שבוה, בחיי
יום יום, וחוסר כל רומנטיקה, ללא כוונות ותוך
אימונים מתמידים. אולי נכון שרבים איבדו את
רוח ההקרבה והחלוציות. אין כוונתי להק-
רבה בשדה הקרב ולהצלת חבר פצוע. כוונתי להת-
נדבות לביצוע מעשים חלוציים. וכתפקיד חלוצי
יש לראות לא רק את יושבי הספר, הגליל והנגב
אלא גם את צבא הקבע. כי הדור שלנו צריך ליצור
תקדים, צריך ליצור בסיס. ושוב, לא רק בסיס משקי
אלא גם צבאי. הילדים של היום גם הם יצטרכו
לשרת בצבא, ואשריהם שיוכלו לשרת בצבא שלהם,
אך לפנייהם צריכה להיות מסורת ולא כפיה, מסורת
שהם צריכים להמשיך בה. אלה שחושבים שעברו
הימים של התנדבות וגילוי חלוציות בשטח הבט-
חון, יש לומר שטעותם חזקה. עכשיו הזמן לקום
ולעשות.

ואם קורא שר הבטחון לנוער — ויודע הוא לאי-
זו שכבה — להחליץ לתפקידי הבטחון ולהקדיש
את חייהם לזה, הרי יש לראות זאת כהמשך לימי
„ההגנה“ וכצורך ראשוני להגן על מדינה שקמה
תוך שפיכת דמי רבים מחברינו וקרבות קשים
על גבולותיה. ודוקא אנחנו, המעורים בחיי הארץ
ומכירים את שכנינו זה שנים, צריכים לדעת שנכר
נים לנו עוד כהנה וכהנה התבחשויות אתם, ומי
יעמוד אז בפרץ?

אל לנו לראות את הסגל הפיקודי שלנו כדמות
הקצינים הבריטיים העטופים מדי-שרד, ציוני בר-
קים ותהום בינם לבין פיקודיהם. מספיק חיקינו את
הורים.

הקצין שלנו, הישראלי, צריך לצאת מתוך ההוי;
ולהוי צבאי ישראלי אני קורא למצב שקיים כרגע.
לא למצב קיצוני במשמעת כמו בפלמ"ח, מצד אחד,
ולא קיצוני כבצבא הבריטי (שיש מפקדים המנסים
לכפותו עלינו), אלא למצב נורמלי פחות או יותר,
שכל טוראי או בעל דרגה נמוכה יכול בו לגשת
ולדבר למפקד הגבוה, לפעמים בלי הצדעה, או
בלי סיבה מיוחדת, ושהקצינים לא יהיו כל כך
יהירים, מקפידים על דברי שטות ויורדים לחיי
פיקודיהם. יודע אני, לצערי, שיש מקומות „בול-
שיט“ זה כבר הונהג, ביד חזקה ותוך הצמתת כל
רצון ויוזמה מצד הפיקודים. אך זו שגיאה פסי-
כולוגית ובתנאינו אנו, ועם נוער שכזה, שביתו הוא
חינוך חפשי וחיי חברה בריאה, צריכים אנו לנהוג
אחרת.

הקצין שלנו צריך שידע לקבוע סיג (דיסטנץ)
אך צריך הוא גם להיות חבר לפיקודיו ולבלות
ביניהם. אסור שנגיע למצב שרק בשעת-קרב הוסף
הקצין חבר לפיקודיו — לא, „אז“ יהיה כבר מאוחר!
הקצין צריך להיות מכובד וחיבב על פיקודיו
במחנה, בבית, בחיי יום יום ובכל הוראה שהוא
נותן.

את פקודותיו צריכים למלא לא מפחד ענשים
ומשטר אלא כהוראות מנהיג בעל ידיעות רבות
משלהם. דמות הקצין שלנו צריכה להיות דמות
מנהיג.

כזה צריך להיות קצין ישראלי, ואם נגיע לידי כך שנחנך את הסגל הפיקודי שלנו, על ערכי הפלמ"ח החי"ש וההגנה, כי אז נעמיד מפקד טוב לא רק בשטח הצבאיות אלא גם מתאים לצבא שלנו.

אל לנו לשכוח שהקצין נוצר בשביל פיקודיו ולא להפך.

גבי רוזנצוויג

בין המפקד לפיקודיו

שונות, כגון: ציוד, אמונים, תרבות, ספורט, תכניות לעתיד הקרוב וכו'. בשיחות אלה חייב המפקד למצות את החיובי והשלילי בחיי היחידה. בשיחות אלה תנתן לחיילים ההודמנות לבקר ולהתלונן על ליקויים, אי סדרים, וקיפוחים, להציע, ולהעיר, וכן לחוות דעת על כל דבר אשר בכוחו להרים את רוחה של היחידה ואת יעילותה. מתוך נסיוני אני רוצה לקבוע כי שיחת יחידה היא אחד הגורמים היעילים והחיוביים ביותר, להרמת הרוח וללכוד היחידה.

נוסף למסיבות הנערכות מדי פעם ביחידה יקבע המפקד ערב אחד בשבוע להרצאה או סקירה על נושאים שונים. רצוי היה מדי פעם להזמין אדם מוסמך מהחוץ אשר יעלה בפני החיילים ענינים ובעיות אקטואליות. הוברר, שחיילים נוטים להקשיב קשב רב למרצים או מפקדים היודעים להעלות בצורה חיה ומשכנעת נושאים כלליים, כגון: מדיניות, כלכלה, ידיעת הארץ, לקח קרבות, מדיניות ערב וכו'.

כאן הוא המקור ליחסי הבנה משותפים לכל, ובשיטה זו גם ילכד המפקד סביבו את פיקודיו אשר יראו בו, לא רק מפקד אלא בראש וראשונה חבר ומדריך מסור לאנשיו. מיותר להוסיף כי הערובה הראשונה להצלחתו של מפקד טמונה באופיו ובהתנהגותו ובמידת ההקשבה והרצון שהוא מגלה לבעיות החייל והיחידה.

תהא זו טעות להניח כי הפחד אשר מטיל המפקד על חייליו בצעקותיו, ההפרזה בנקיטת אמצעים, ההחמרה שאינה במקומה, יצליחו להפוך את יחידתו ליחידה קרבית הממושמעת מתוך הכרה ובעלת מורל גבוה. רק באם ידע המפקד להקנות לפיקודיו את הגאווה ביחידה ובו, מובטח לו כי ישיג את המטרה ויראה הצלחה בפעלו.

מרדכי יעקובוביץ, סגן ראשת

לא מעט נכתב כבר על נושא זה אך לעתים נדמה כי יש עוד לעמוד על בעיות היסוד ולפרטן. הקצין והמפקד בצבאנו טרם הספיק להקנות לעצמו ולפיקודיו שיטות יסוד בעבודה היום יומית, במחנה ובמשלטים, באמונים ובפעולות. המסיים ב"ס לקצינים איננו עוד בבחינת מפקד "מושלם" ועוד רבה וארוכה תהא דרכו עד אשר יקנה לעצמו נסיון ויכנס היטב לעמקן של הבעיות היום-יומיות ביחידתו.

באם נעיין בחיי היום-יום של היחידות בצבאנו נוכל לקבוע כי היחסים בין המפקדים לפיקודים היו גורם מכריע לשלילה או לחיוב בכל מהלך העבודה של היחידה. מידת ההבנה שמגלה הקצין לחייליו ואופן טפולו בהם קובעים למעשה את מידת ההערכה מצד הפיקודים כלפי הקצין, ובעקבות אלה באים לידי גילוי הנכונות והרצון לשאוף ולהגיע לרמה נאותה של כושר קרבי ומשטר פנימי.

נשאלת איפוא השאלה: מה הם הדברים אשר ביכלתם להביא את המפקד ואת פיקודיו ליחסי הבנה הדדיים? הדבר ניתן להיעשות, ואנסה כאן להבהיר אי-אלו נקודות העלולות לסייע להשגת הדברים. מרגע קבלת הפיקוד על היחידה חייב המפקד להעדיף תקיפות והקפדה על וותורים והזנחה לגבי העוברים על חוקי המשטר והנוהג של הצבא. שיטה זו בהכרח שתנטע מיד בקרב החיילים את ההרגשה כי "המפקד החדש" קפדני הוא וכדאי להתנהג כחייל ממושמע. אך במרוצת הזמן, לאחר שהמפקד שולט ביחידתו ומכיר כדבעי את חייליו וסגולותיהם השונות, חייב יהיה להחדיר בקרב אנשיו את ההכרה ביעילותה שאינה ניתנת לערעור, של דרך זו. האמצעי הטוב ביותר הוא השיחה החפשית עם אנשי היחידה. בשיחה זו אשר תוכר ביחידה כשיחת חובה לכל הדרגות ואשר תערך בקביעות מעת לעת יוכל המפקד להסביר בפרוטרוט את טעמן של פקודות שונות אשר פורסמו, וכן לנחח ולהעלות בעיות

למבנה חיל-נשים

הוברר שהחיילות מלאו ביעילות ובמסירות רבה את כל התפקידים המקצועיים שהוטלו עליהן ויש אף שרות להעלות את מספר הנשים בצבא ליותר מ-10% בתנאי שהן תאומנה אמן יעיל במקצועות הנ"ל. זהרי התכנית לגיוס כפי שהיתה קיימת: יש להת-חיל באמן הנשים עוד בהיותן בגדנ"ע. יש לכונן כבר אז למקצועות צבאיים מיוחדים נוסף לאמן הצבאי-גופני הרגיל. בהגיע זמן גיוסן עליהן להתאמן 2-3 חדשים בבסיסי אמונים ובבתי-ספר של אגם/מה"ד שבו תהיה קצינה אשר תהיה מיעצת לאמן הנשים, תכנונו והוצאתו לפועל. לאחר תקופת אמר-נים זו על החיילות לעבור למסגרת הנח"ל ואחרי גמר שנת שרותן בחקלאות — תוצבנה, לפי מק-צועותיהן, ליחידות הצבאיות המתאימות. כאן תשרת-נה עד תום שנתיים מיום גיוסן. גם בחיל-המשמר תמלאנה הנשים את התפקידים המתאימים להן במסגרת החיל.

לאחר סיום שרותן בצבא תעבורנה לעתודה של היחידה בה שרתו ותמשכנה את אמונן במסגרת היחידה כפי שיקבע.

אולם, חוק שרות הבטחון שנכנס לתקפו ביום 1.10.49, הקובע שנת שרות אחת לנשים, וזו בחק-לאות בלבד — איננו מאפשר הכנה והדרכה מספיק-קה של הנשים למקצועות צבאיים מיוחדים. כי בכדי שהחיילות תהיה יעילה בתפקידה, יש הכרח שתעבוד במקצועה מספר חדשים כדי שתסתגל לעבודה בצבא, לשיטה ולתנאים המיוחדים. רק לאחר שרות בצבא, תהיה מוכנה — לאחר אמן נוסף בעתודה — למלא את תפקידה בזמן הצורך.

בהתאם לחוק השרות תתאמנה הנשים 2-3 חד-שים בבסיס אמונים ולאחר-זאת תעבורנה לשרות בחקלאות, שם תתאמנה 7 ימים נוספים בכל חד-שיים ואחרי גמר שנת שרותן זו תשחררנה ותוצבנה ליחידות עתודה לפי מקצועותיהן. העובדה שלא תשרתנה בצבא בכלל, תקשה מאד על הצבא במילוי כמה תפקידים שבהם הראו החיילות יעילות רבה. יתר על כן, למעשה לא תנתן גם השהות למיין החיילות ולהצבתן למקצועות השונים, כך שהחיילות תצא למעשה מן המסגרת של חיילות-בפוטנציה, וב-עובדה יהא כל אמן בשנה הראשונה כאילו לא היה לגבי אפשרות ניצולן בשעת הצורך בעתיד.

כדי להבטיח שבזמן הצורך יהיה מספר מספיק של נשים המאומנות בכל המקצועות הדרושים לצבא, יש צורך לשנות את חוק השרות הנוכחי.

שושנה ורנר, סגן-אלוף

בחוברת נ"ט של ירחונכם מחודש אלול תש"ט, הופיע מאמר מאת רב-סרן שושנה ספקטור על הנושא: הצעה למבנה חיל-נשים ואמונו. יש להצ-טער על כך שרשימה זו איננה משקפת את המצב לאשורו בחיל-הנשים. כותבת המאמר לא חידשה מאומה, ומרבית הצעותיה הן עובדה קיימת מאז חודש מאי 1949. ראיתי איפוא חובה לעצמי להבהיר את הדברים.

בחודש אפריל 1948 נקראו מפקדות „ההגנה" והקצינות לשעבר בצבא הבריטי להקים ולארגן חיל-נשים (למעשה היו כבר באותה תקופה חיילות רבות בשרות). החיל אורגן לפי המבנה דלקמן: הוקם מטה ח"ן ובסיס אמונים לטוראיות וקצינות. החיילות הוצבו ליחידות צבאיות ואורגנו בגדודי ח"ן — גדוד ח"ן בכל מרחב גיאוגרפי בארץ. גדוד ח"ן כזה הינה יחידת חשבון. דאג לשיכון החיילות, רפואה, אפסנאות, משטר, משמעת, שיפוט, סעד ותרבות. גדודי ח"ן אלה היו מורכבים מפלוגות: בהן כאלה שהיו פלוגות ח"ן בלבד וכן כאלה שהיו מחנה-משנה בתוך מחנה חיילים, ובמיוחד בחיל-הרגלים. בסיום ובסיכום שנת עבודה לפי מבנה זה, באו מטה ח"ן ומפקדות גדודי הח"ן לידי מסקנה שאין המבנה הנ"ל עוזר לחיילת לקבל את המגיע לה בדרך המהירה ביותר ואף מגדיל את התצרוכת בכוח אדם למטות הגדודים ולאפסנאות נפרדת.

כן, הוברר במשך שנה זו שנאמנותה ומסירותה של החיילת היא כלפי היחידה בה היא משרתת ורצונה לראות עצמה כחלק בלתי נפרד מיחידה זו. קיום גדודי ח"ן עצמאיים פצלו במידת מה נאמנות זו של החיילת בין היחידה לבין גדוד הח"ן.

בחודש אפריל 1949 הובאה בפני הרמטכ"ל וראשי האגפים הצעה לשינוי מבנה חיל-הנשים. זהו המב-נה הקיים עתה: החיילות מוצבות ליחידות הצבאיות בהן הן משרתות. אולם כדי להבטיח לחיילת את הטיפול הנאות הדרוש לה באשר היא אשה, דהיינו: הווי, משטר, משמעת, שיפוט, בעיות סדר מיוחדות, שיכון, ציוד, רפואה, הוצבו קצינות ח"ן במקומות שבהם מספר החיילות הוא רב, דהיינו: במטות החטיבות, המחוזות, המפקדות, בשרות הרפואי, חיל-האוויר וחיל-הים. קצינות אלה הן קצינות-מטה תחת פיקודו של מפקד היחידה. מפקחת הח"ן הראשית נמצאת בלשכת הרמטכ"ל כדי לעזר לרמטכ"ל ולראשי האגפים בכל הענינים המיוחדים לנשים, לפקח על האמונים ועל קצינות הח"ן במטות הנ"ל.

במשאל שהועבר בין מפקדי יחידות צבאיות,